

Nr 10.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående lindring i arrendevillkoren för vissa arrendatorer av kronans jordbruksdomäner; given Stockholms slott den 31 december 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Sven Linders.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 31 december 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Linders anför:

I skrivelse den 4 juni 1925 (nr 338) hemställde riksdagen i anledning av åtskilliga inom riksdagen väckta motioner, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning, i vad mån arrendatorer av krono- och ecklesiastik jord, vilkas kontrakt grundade sig å under högkonjunkturen verkställda uppskattningar, övertagit sina arrenden på villkor, som kunde antagas hava försatt dem i svårigheter att fullgöra ingångna förbindelser, samt för riksdagen framlägga förslag till de åtgärder, vartill utredningen kunde giva anledning.

Rörande sin ställning till här ifrågavarande spörsmål anförde riksdagen i skrivelsen följande:

»Riksdagen har under senare tider av principiella skäl ställt sig avvisande gentemot framförda krav å förändring i gällande arrendeavtal rörande publik jord. Det har visserligen syntts uppenbart, att billighetshänsyn i vissa fall talade för medgivande av lindring i under högkonjunkturen ingångna arrendeavtal, men de principiella betänkligheterna hava hittills tillmätts avgörande betydelse.

Ehuru riksdagen nu ansett sig böra biträda, att åtgärder från statens sida i förevarande avseende vidtagas, vill riksdagen samtidigt uttala, att riksdagen givetvis fortfarande anser berörda principer såsom regel böra vara vägledande vid bedömandet av frågor av detta slag.

Då det för riksdagen gällt att nu taga ståndpunkt till förevarande frågor, har riksdagen utgått därifrån, att ett avsevärt antal arrendatorer av publik jord för närvarande torde vara bundna för lång tid framåt vid arrendavgifter, som med hänsyn till rådande konjunkturen måste anses vara oskäligt höga. Detta torde medföra, att många av dessa arrendatorer i längden icke kunna fullgöra sina enligt arrendeavtalen åtagna förpliktelser. Borgensmän få träda emellan, och arrendatorn kommer i dylika fall i en belägenhet, där han synes vara i uppenbart behov av hjälp från statens sida. Dylik hjälp synes böra lämnas genom lindring i arrendevillkoren. Härtill kommer, att staten uppenbarligen har ett direkt intresse av de publika egendomarnas tillbörliga skötsel, och tydligt är, att det obestånd, vari arrendatorerna råka, i längden måste äventyra de av dem arrenderade egendomarnas avkastningsförmåga.

Vad beträffar de särskilda av motionärerna ifrågasatta åtgärderna i förevarande avseende, så har riksdagen icke i ärendets nuvarande skick funnit det möjligt att taga bestämd ståndpunkt till desamma. Det vill dock synas riksdagen, som om starka skäl talade emot förslaget att medgiva uppsägningsrätt. Gjordes en sådan uppsägningsrätt allmän, bleve, enligt riksdagens mening, konsekvenserna härav synnerligen vittutseende. Skulle åter frågan om rätt till uppsägning göras beroende av prövning i varje särskilt fall, skulle det bli synnerligen svårt att finna de rationella grunderna för en dylik prövning. Däremot synes den andra av motionärerna föreslagna utvägen, nämligen att medgiva nedsättning av arrendavgift efter förnyad, av vederbörande arrendator bekostad uppskattning, vara mera framkomlig.

Riksdagen finner det emellertid oundgängligt, att, innan riksdagen träffar ett slutligt avgörande i denna fråga, utredning och förslag i ämnet från Kungl. Maj:ts sida föreligger. Endast härigenom torde kunna bli på nöjaktigt sätt klarlagt, vilka åtgärder som från statens sida i förevarande avseende kunna och böra ifrågakomma.»

I anledning av denna riksdagens hemställan anbefalldes kammarkollegiet och domänstyrelsen att efter vederbörandes hörande gemensamt verkställa den av riksdagen begärda utredningen. Sedan vederbörande föredragande hos kammarkollegiet för underlättande av ärendets beredning upprättat en promemoria, vari — under framhållande att kollegiet vid remissens besvarande torde hava att behandla allenast spörsmålet om *de ecklesiastika arrendena* — angivits vissa huvudsynpunkter för denna frågas behandling, infordrade kollegiet, under överlämnande av sagda promemoria med till-

hörande bilagor, yttranden i ämnet från samtliga länsstyrelser och domkapitel. Den 22 september 1925 avgåvo därefter kammarkollegiet och domänstyrelsen, kollegiet beträffande den ekklesiastika jorden och domänstyrelsen så vitt angår kronans jordbruksdomäner, utlåtande i ärendet.

I sistnämnda utlåtande anförde domänstyrelsen, att styrelsen vore enig med kammarkollegiet därom, att arrendelindring borde avse endast jordbruksfastighet, att till högkonjunkturperioden borde räknas åren 1917—1921, att tiden för arrendeavtalets slutande borde vara avgörande för frågan om arrendekontrakts hänförande till nämnda tidsperiod, att lindring borde medgivas endast i form av nedsättning i arrendeavgiften efter ansökning i varje särskilt fall och ej för tid före arrendeåret 1926—1927 och endast för arrendator, vars arrende utginge tidigare än den 14 mars 1929.

Beträffande övriga frågor, som härmed ägde samband, funne domänstyrelsen sig ej kunna avgiva definitivt yttrande, förrän styrelsen haft tillfälle att verkställa den av Kungl. Maj:t anbefallda utredningen.

I skrivelse den 23 oktober 1925 (nr 14) har Kungl. Maj:t inhämtat yttrande från 1925 års kyrkomöte, huruvida kyrkomötet för sin del godkände vid skrivelsen fogat förslag till lag angående lindring i arrendevillkoren för vissa arrendatorer av till ekklesiastikt ändamål anslagen jord.

I skrivelse den 6 november 1925 (nr 47) har kyrkomötet förklarat sig för sin del godkänna förevarande lagförslag.

Detta lagförslag har Kungl. Maj:t tidigare i dag på chefens för ekklesiastikdepartementet föredragning beslutat att i proposition underställa riksdagens prövning.

I här nedan upptagna framställning beröres allenast frågan om lindring i arrendevillkoren för vissa arrendatorer av *kronans jordbruksdomäner*.

Med skrivelse den 12 november 1925 har domänstyrelsen överlämnat verkställd utredning i ämnet.

Med iakttagande av de begränsningar, som angivas i domänstyrelsens ovanberörda utlåtande den 22 september 1925, finnas kronoegendomar, utarrenderade å och för i samma utlåtande angivna tider, inom Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro och Västmanlands län.

Ifrågavarande kronoegendomar hava angivits i 14, domänstyrelsens skrivelse bifogade förteckningar.

Från länsstyrelserna i nämnda 17 län och domänintendenterna i de av dessa län, där domänintendent finnes anställd, har domänstyrelsen införskaffat yttranden i ämnet. Av dessa yttranden inhämtas bland annat följande.

Länsstyrelserna i Gotlands, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus samt Västmanlands län ävensom domänintendenterna i de av dessa län,

där domänintendent finnes anställd, hava ansett, att vad nämnda fem län anginge några åtgärder i förevarande syfte ej vore av behovet påkallade.

Av länsstyrelsen i *Malmöhus län* samt länsstyrelse och domänintendent i *Göteborgs och Bohus län* hava även uttalats principiella betänkligheter mot att låta ett ingånget arrendeavtal brytas på den grund att det medfört ekonomiskt ofördelaktiga konsekvenser för den ena parten.

Principiella betänkligheter mot varje nedsättning i arrendeavgifterna hava även uttalats av länsstyrelsen i *Uppsala län*. I detta avseende har nämnda länsstyrelse, bland annat, anfört, att länsstyrelsen till fullo insåge de betänkligheter, som måste anses möta däremot, att i anledning av förändrade konjunkturendring i gällande avtal medgäves till förmån för den ena kontrahenten. Riskens av en konjunkturändring i den ena riktningen motsvarades naturligen av utsikten till en konjunkturändring i den andra. Emellertid föreläge i fråga om ändring av villkoren för jordarrende särskilda förhållanden, som kunde komma en lindring att framstå såsom förenligt med jordägarens välförstådda intresse. För jordägaren vore det av stor vikt, att jorden väl hävdades och icke utsöges. Han hade sålunda gagn därav, att en god arrendator icke nödgades att fråntråda arrendet för att måhända ersättas med en sämre, eller att icke arrendatorn, för att komma ut med ett allt för högt arrende, föranleddes att eftersätta vad för bibehållande och förkovran av jordens växtkraft och avkastningsförmåga erfordrades. Härtill komme, att en arrendator, som inrättat sig på en egendom och kände densamma, vore i stånd att betala högre arrende än en ny arrendator, även om denne innehade samma allmänna förutsättningar för en god jordbruksdrift. Det vore även bekant, att åtskilliga enskilda jordägare funnit sig föranlåtna att frivilligt medgiva sina arrendatorer lindring i arrendevillkoren. Härvid hade dessa jordägare tvivelsutan delvis letts av hänsyn till nyss angivna förhållanden.

Vidare hava av de lokala myndigheterna i detta sammanhang anförts bland annat, av domänintendenten i *Uppsala län*, att en väsentlig anledning till att en del arrendatorer råkat i ekonomiska svårigheter vore den, att egendomarnas elektrifiering skett under dyrtiden och med kristidsmateriel, varför en dyrbar ombyggnad av ledningarna varit nödvändig, av domänintendenten i *Södermanlands län*, att vad som nu föranlett kraven på lindringar enligt domänintendentens åsikt mindre vore produkternas prisläge än de onaturligt och alltför språngvis höjda arbetspriserna och att det knappast vore riktigt att hjälpa arrendatorn av publik jord men lämna andra arrendatorer och jordägare med skulder ohulpna, av länsstyrelsen i *Östergötlands län*, att för ifrågavarande kronoegendomar i allmänhet ej torde utgå för höga arrendeavgifter utan snarare lägre än som betingades för egendomar i enskild ägo, men att beträffande vissa kronoegendomar, vilkas arrendatorer förvärvat arrenderätten genom auktion, arrendebeloppen syntes väl högt uppdrivna, varför en nedsättning av arrendeavgiften åtminstone för en del av dessa egendomar syntes hava fog för sig, ehuru länsstyrelsen icke i något fall försport, att svårighet för intresserade och dugliga arrendatorer skulle förefinnas att under normalt gynnsamma år fullgöra dem enligt arrendekontraktet åliggande skyldigheter, av länsstyrelsen i *Jönköpings län*, att en nedsättning i arrendebeloppen i vissa fall vore motiverad, av länsstyrelsen i *Kalmar län*, att, ehuru vederbörande arrendatorer utan tvivel under krisåren i flera fall gjort större eller mindre vinster, en lindring i arrendevillkoren dock borde ifrågakomma i de fall, där arrendet visat sig vara i avsevärd grad för högt, av länsstyrelsen i

Kristianstads län, att det ej kunde anses vara en orimlig begäran att åtgärder för åstadkommande av nedsättning av arrendebeloppen vidtoges i de fall där sådant vore av nöden, av *domänintendenten i Malmöhus län*, att, efter vad han kunnat utröna, inga arrendatorer av kronans egendom inom länet syntes vara i den belägenhet, att de på grund av för höga arrendavgifter för närvarande kunde antagas bliva försatta i ekonomiska svårigheter, av *domänintendenten i Göteborgs och Bohus län*, att för kronoarrendatorerna inom länet det vore icke så mycket betungande arrendevillkor, som under de senaste åren berett dem ekonomiska svårigheter, utan fast mer de för jordbruket i dessa trakter så olyckliga väderleksförhållanden, som varit rådande under åren 1923 och 1924, och de därav föranledda, till fullständig missväxt gränsande ringa skörderesultaten, av *länsstyrelsen i Älvsborgs län*, att länsstyrelsen funne så exceptionella förhållanden föreligga, att därav motiverades en jämkning från kronans sida på dess kontraktsenliga rättigheter gentemot vissa kronoarrendatorer, att omkastningen i jordbrukskonjunkturerna varit så häftiga, att avtal, ingångna under högkonjunkturen, nu vore obilliga, att en jämkning av arrendevillkoren därför måste anses överensstämma med billighet samt att ett sådant förfarande ej heller stode i strid med affärskloket, ty staten-jordägaren vore ej betjänad med utarmade arrendatorer och löftesmän, vilka dessutom genom varjehanda manövrer kunde göra sig ekonomiskt oätkomliga, av *domänintendenten i Skaraborgs län*, att man vid bedömande av de fall, där för hög arrendavgift kunde föreligga, borde noga särskilja de fall, där svag ekonomi i samband med 1923 och 1924 års av ogynnsam väderlek förorsakade synnerligen dåliga skördar i Skaraborgs län skapat svårigheter för arrendatorerna, och de fall, där svårigheter uppstått oavsett de dåliga skördarna till följd av för hög arrendavgift, så att man jämförde arrendavgiften med egendomens avkastning under ett genomsnittsår och bortsåge från de senaste årens svaga skörderesultat, som nog i de flesta fallen förorsakat de större eller mindre svårigheter, vari övervägande delen av jordbrukarna inom länet kommit, samt att, om man således utginge från en värdering av egendomens avkastning under ett genomsnittsår, man kunde fastställa, att, där arrendet övertagits efter hembud, i intet fall något oskäligt högt arrende föreläge medan, där arrenderätten vunnits genom auktion, föreläge ett par fall, då arrendesumman blivit för hög, av *domänintendenten i Örebro län*, att en faktor, som starkt påverkade ekonomien vid kronans egendom, vore uppenbarligen den nybyggnadsskyldighet, som vore ålagd arrendator, samt vilket år plan och förslag till nybyggnaderna upprättats. Vore kostnadsförslag till byggnaden uppgjort 1914 eller 1915 och utfördes byggnaderna efter 1920, ökades kostnaderna för byggnadernas uppförande med över 200 procent.

För egen del har *domänstyrelsen* anfört följande.

Efter en mera ingående granskning av förenämnda förteckningar över kronoegendom, för vilka arrendelindring syntes behöva övervägas, å vilka förteckningar funnes upptagna inalles 166 arrendegårdar, hade styrelsen funnit, att för mer än halva antalet av dessa gårdar arrendet antingen ej alls eller ock med ett synnerligen obetydligt belopp överstege den summa, vartill arrendevärdet beräknats vid den av vederbörande uppskattningsmän hållna förrättning för uppgörande av förslag till sättet för respektive egendomars utarrendering. Vidare hade styrelsen härvid inhämtat, att i

övriga fall den verkställda höjningen i arrendebeloppet i regel ej varit större än vad som enligt vanliga beräkningsgrunder kunde anses betingat av den höjning i egendomens avkastningsförmåga, som ägt rum under nästföregående arrendeperiod, ävensom att i ett stort antal fall överlåtelse av arrenderätten ägt rum efter högkonjunkturens slut, vilket sistnämnda förhållande syntes giva vid handen, att ifrågavarande kronoarrenden varit begärliga även efter de senast verkställda förhöjningarna i arrendavgälderna.

Med hänsyn till nu åberopade förhållanden och de utredningar i ämnet, som förebragts av de lokala myndigheterna, hade det syntts styrelsen, som om motiv för en framställning i ämnet av den beskaffenhet, som föreslagits beträffande till ecklesiastikt ändamål anslagen jord, knappast föreläge. Det ringa antal fall, antagligen ej överstigande ett tiotal, där man med fog kunde tala om oskäligen arrenden, syntes styrelsen kunna i särskilda propositioner underställas riksdagens prövning, därest efter behörig utredning genom vederbörande myndigheters försorg anledning därtill ansåges föreligga.

Därest emellertid Kungl. Maj:t skulle finna, att även beträffande lindring i arrendevillkoren för arrendatorer av kronans jordbruksdomäner särskilda lagbestämmelser borde utfärdas, torde de bestämmelser, som föreslagits beträffande de ecklesiastiska jordarna, böra vinna tillämpning även vid prövning av förekommande frågor om lindring för kronoarrendatorerna.

*Departements-
chefen.*

Emot vidtagande av åtgärder från statens sida i och för lindring i träffade arrendeavtal rörande kronoegendomar tala utan tvivel starka principiella skäl. Då emellertid i åtskilliga avseenden redan träffats anstalter från statens sida för att hjälpa personer, som i ekonomiska mellanhavanden med kronan genom konjunkturomsvängning råkat i trångmål, och då, såsom framgår av ovan lämnade redogörelse, frågan om lindring i arrendevillkoren för vissa arrendatorer av kronans jordbruksdomäner icke torde behöva erhålla större omfattning, synas mig de principiella skälen icke böra få överväga billighetshänsynen.

Beträffande förfaringssättet vid meddelande av den ifrågasatta arrendelindringen har domänstyrelsen föreslagit, att de fall, där man med fog kunde tala om oskäligen arrenden, borde i särskilda propositioner underställas riksdagens prövning. Denna uppfattning kan jag icke dela. Följden av ett dylikt förfaringssätt bleve nämligen, enligt mitt förmenande, att såväl domänstyrelsen som ock Kungl. Maj:t skulle komma att belastas med handläggning av en mängd ansökningar om arrendelindring, beträffande vilka a priori ett bifall måste betraktas såsom uteslutet. Därjämte komme helt säkert ett bifall till ett litet fåtal bland ett stort antal ansökningar utan klart angivna grunder för prövningen att ingiva arrendatorerna föreställningen om godtycke från statens sida. Det torde därför vara lämpligast, att även beträffande kronans jordbruksdomäner fastställa vissa regler för prövningen av frågan om

arrendelindring, ehuru det icke torde vara nödvändigt, att desamma förlänas karaktär av lag.

Rörande förutsättningarna för beviljande av arrendelindring ansluter jag mig till de huvudgrunder, varom kammarkollegiet och domänstyrelsen enats och vilka sedan följts i det lagförslag, som Kungl. Maj:t på chefens för ekklesiastikdepartementet föredragning beslutat underställa riksdagens prövning.

Jag anser sålunda, att det bör vara fråga om jordbruksarrende, upplåtet genom offentlig myndighets, i nu förevarande hänseende domänstyrelsens, försorg.

Med utgående från tidpunkten för arrendeavtalets ingående torde till den s. k. högkonjunktursperioden hänföras åren 1917—1921.

Såsom riksdagen i sin skrivelse förutsatt, torde arrendelindring böra medgivas endast då vederbörande arrendator är bunden av kontraktet en mera avsevärd tid framåt. Den av domänstyrelsen föreslagna tidrymden: minst 3 år, räknat från den 14 mars 1926, synes vara ett minimum.

Vidare måste såsom en ovillkorlig förutsättning för arrendelindringens beviljande fordras, att arrendevillkoren med hänsyn till rådande konjunkturförhållanden framstå såsom oskäligt tyngande. Det måste råda ett alldeles påtagligt missförhållande mellan vad arrendatorn skall prestera — härvid bör naturligen hänsyn tagas till *samtliga* prestationer av olika slag — och vad han med nuvarande prisnivå kan påräkna såsom avkastning av fastigheten.

Utom nu berörda förutsättningar av objektiv karaktär måste även ett par fordringar av mera subjektiv art vara fyllda, för att arrendelindring skall vara motiverad. Arrendatorn måste befinna sig i så svårt ekonomiskt trångmål, att han kan befaras bliva urständssatt att fullgöra sina förbindelser enligt avtalet, och detta trångmål måste vara förorsakat av de tyngande arrendevillkoren. I sakens natur ligger, att fordringarna på bevisning om kausalsammanhang i nämnda hänseende icke få ställas alltför högt. Vidare lärer böra uppställas den fordran, att arrendatorn gjort vad av honom skäligan kan begäras för hållande av den arrenderade fastigheten i god hävd.

Vidkommande spörsmålet om *sättet för arrendatorns bispringande* anser jag i likhet med domänstyrelsen, att uppsägningsrätt icke bör medgivas arrendatorn. Den enda framkomliga vägen torde vara att efter prövning av varje enskilt fall medgiva nedsättning av den kontanta arrendeavgiften.

Nedsättningen av den kontanta arrendeavgiften torde böra begränsas till högst en tredjedel av samma avgift. Nedsättningen bör givetvis icke medgivas under det belopp, som vid en med utgångspunkt från rådande konjunkturer verkställd arrendevärdering kan anses utgöra skäligt vederlag för nyttjanderätten.

Arrendelindringen, som torde medgivas för en tid av högst fem år, bör icke kunna beviljas retroaktivt utan först från och med arrendeåret 1926—1927.

Arrendelindringen torde böra tillkomma, förutom den ursprunglige arren-

datorn, jämväl dennes stärbhusdelägare och sådan hans löftesman, vilken själv övertagit arrendet. Även annan, som med vederbörligt godkännande fått arrendet på sig överlätet, synes mig, därest överlåtelsen ägt rum under något av åren 1917—1921 böra komma i åtnjutande av enahanda förmån. Däremot lär anledning icke föreligga att utsträcka densamma till den, som vid senare tidpunkt övertagit arrendet, liksom ej heller till arrendatorns konkursborgenär eller till annan hans löftesman än nyss sagts.

Domänstyrelsen torde i första hand böra pröva ansökningarna om arrendelindring.

Den för ärendets prövning nödiga utredningen bör ankomma på länsstyrelsen, till vilken myndighet ansökningen därför skall ingivas. Länsstyrelsen bör vara befogad att, där sådant för åstadkommande av erforderlig utredning prövas nödigt, föranstalta om ny arrendeuppskattning å fastigheten. Denna förrättning bör bekostas av sökanden, enär därigenom viss garanti vinnes för att icke arrendelindring begäres, då rimlig anledning därtill icke föreligger. Därest arrendatorn genom en dylik bestämmelse i något fall tillskyndas oskälig tunga, torde det få ankomma på domänstyrelsen att taga hänsyn härtill vid prövning av ansökningen om nedsättning. Sökanden bör emellertid alltid vara skyldig vid ansökningen foga borgen till säkerhet för ifrågavarande kostnads gäldande.

Då en ansökning om arrendenedsättning endast kan grunda sig på redan existerande förhållanden, synes fullt befogat att stadga en preklusionsfrist för ansöknings ingivande. Den 31 december 1926 synes vara en lämplig tidpunkt i sådant hänseende. Önskar arrendator, som en gång erhållit lindring i arrendevillkoren, komma i fortsatt åtnjutande av dylik förmån, bör han göra ansökan därom inom tid, som bestämmes av Kungl. Maj:t.

Besvär över domänstyrelsens beslut torde böra vara ingivna till jordbruksdepartementet inom 60 dagar från den dag, sökanden erhållit del av styrelsens beslut.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna det såsom bilaga till detta protokoll fogade förslag till allmänna grunder för lindring i arrendevillkoren för vissa arrendatorer av kronans jordbruksdomäner.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Sture Idar.

Bilaga.

Förslag

till

allmänna grunder för lindring i arrendevillkoren för vissa arrendatorer av kronans jordbruksdomäner.

1 §.

Är kronoegendom genom domänstyrelsens försorg upplåten på arrende, må arrendatorn på därom gjord ansökning kunna erhålla lindring i arrendevillkoren under förutsättning,

att arrendeavtalet slutits under något av åren 1917—1921;

att den 14 mars 1926 av arrendetiden återstå minst tre år;

att de kontraherade arrendevillkoren, med hänsyn till rådande förhållanden, befinnas oskäligt tyngande och arrendatorn på grund härav kan befaras bliva urståndsatt att fullgöra sina förbindelser enligt avtalet; samt

att arrendatorn gjort vad av honom skäligen kan påfordras för hållande av den arrenderade fastigheten i god hävd.

2 §.

Lindring i arrendevillkoren må endast avse nedsättning i arrendavgiften.

3 §.

Nedsättning må beviljas med högst en tredjedel av i 2 § omförd avgift, och må dylik nedsättning ej medgivas för längre tid än fem år i sänder och ej för tid, som förflutit före arrendeåret 1926—1927.

4 §.

Ansökning om lindring i arrendevillkoren skall ingivas till vederbörande länsstyrelse före utgången av år 1926; dock att, sedan sådan lindring en gång medgivits, ansökning om fortsatt åtnjutande av dylik förmån skall ingivas inom tid, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

Länsstyrelsen skall, där sådant för åstadskommande av nödig utredning prövas erforderligt, föranstalta om ny arrendeuppskattning, så snart sådan lämpligen kan ske. Kostnaden härför skall gäldas av arrendatorn.

5 §.

Ansökning, varom i 4 § förmäles, skall prövas och avgöras av domänstyrelsen.

Över styrelsens beslut må talan fullföljas hos Kungl. Maj:t genom besvär, som skola ingivas till jordbruksdepartementet före klockan tolv å sextionde dagen från det sökanden erhållit del av beslutet.

6 §.

Vad ovan sagts beträffande arrendator äger jämväl tillämpning å arrendators stärbhusdelägare och löftesman, vilken själv övertagit arrendet, ävensom å annan, som under något av åren 1917—1921 med vederbörligt godkännande fått arrendet på sig överlåtet, men gäller däremot icke i fråga om arrendators konkursborgenärer eller annan hans löftesman, än nyss sagts.

7 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare bestämmelser, som kunna finnas erforderliga för tillämpningen av här ovan angivna grunder.